

CONVERSA AMB...

... Amb motiu de la celebració de la Diada de l'Escalenc Absent, hem volgut que l'entrevistat fos en Pere BRUGUERA I PELLICER, escalenc i afincat des de fa molt temps fora del nostre poble, per tal que representés tots aquells que viuen en altres contrades, lluny de la nostra Vila, però a la vora en el record.

L'Escalenc.— Feu-nos una breu biografia.

Pere Bruguera.— El dia vint-i-un del mes de març del 1906 vaig néixer a la casa número 43 del carrer del Codolar. El meu pare era pescador i la mare tenia cura, a més a més de repassar les xarxes, on els dofins solien fer estralls, d'una família ben nombrosa. Erem nou a taula i, entre tots, representàvem quatre generacions. Tret d'ajudar una mica a la mare, l'única tasca seriosa que tenia era l'escola, que només podia eludir per alguna causa molt greu. No eren motius de festa ni el fred, ni la calor, ni la pluja ni la tramuntana. L'estudi, —aleshores anàvem a estudi— era sagrat a casa meva. Encara recordo el meu pare que una tarda, havent dinat, m'acompanyava a l'Àve Maria armat amb una forca, perquè vagava pel poble un gos rabiós. Amb gossos i tot, la mainada a estudi. Servo, també, com gravada a foc, l'alegria que em produïren els primers diners que vaig guanyar. Baixava, a trot llarg, pel carrer de l'Església amb el puny fortament clos, fins arribar a casa. Llavors, triomfalment vaig obrir la mà i aparegueren cinc duros. Era la meva primera paga. Me l'acabava d'entregar Na Caterina Albert i era el sou que em corresponia pel fet d'haver estat tot un any ocupant-me de la recaptació d'almoïna n'era pabordessa.

Complerts ja els dotze anys, no sé d'on ni de qui sorgí la idea que se'm donaria bé estudiar el Batxillerat i cursar, més tard, una carrera. Aquesta suggerència seduï la meva mare que en parlà amb el germà gran, en Pepet, qui amb la generositat que el caracteritzà tota la seva vida, s'erigí en padrí de la proposta i s'encarregà de convèncer el pare, cosa que no li fou gens difícil. La qüestió, però, no era massa senzilla. No es coneixien les beques i el problema era doble; per una part, les despeses que comportava el fet d'estudiar i per l'altra part la minva d'ingressos que representava per a l'economia de la casa, si un dels membres de la família en lloc d'enrolar-se a la barcada se'n desentengués definitivament. El meu germà, creient just el que feia i preocupant-se més del meu benestar material que del seu, va acceptar-ne la responsabilitat total i els plans es tiraren endavant. Però, naturalment, se m'exigí un esforç. Em calia aprendre l'ofici de barber per ajudar a cobrir les despeses. Vaig anar d'aprenent a Figueres i als dotze anys vaig ingressar a la categoria d'escalenc absent. Fou una mena de pressagi, perquè a Figueres m'hi he passat tota la vida. S'iniciaren els estudis de Batxillerat —aleshores eren sis cursos—

amb llibres deixats per altres companys que ja se n'havien servit o comprats, si no hi havia altre remei. I arribats aquí, vull presentar-vos una faceta de caràcter de la meva mare. És un homenatge. Guardio a casa unes llibretes d'escriptura clara, llegible i sense faltes d'ortografia. En elles s'hi troba transcrit el text de Pedagogia de la Normal de Girona que ella, la mare, havia copiat perquè el llibre valia quinze pessetes que en aquell moment no estaven al seu abast, l'interès de la meva mare i l'altruisme del meu germà procuraren la meva promoció i m'obriren un ampli ventall de possibilitats. Només els puc dir gràcies als dos.

Al mateix temps que estudiava vaig començar a practicar l'art de l'ensenyament. El Mestre, Sr. Josep Sureda, el Senyor Pepet, necessitava algú que l'ajudés en la seva classe de pàrvuls i m'escollí com a col·laborador. També donava classes de repàs. L'últim trimestre del 1925, em sortí feina a Figueres, on vaig trobar-hi un altre escalenc: en Jaume Bou. I el servei militar, m'arribà. Tres anys a la Marina. Obtinguda la llicència l'any 1929 tornada a Figueres, aquesta vegada al Col·legi Monturiol. Dos anys després, a Sant Martí de Provençals, a l'Ateneu Obrer Martinenc, on vaig romandre un any m'hi vaig trobar amb una altra gairebé escalenca: la Ramona Dillet, neboda de les Mestres de L'Escala, Donya Paquita i Donya Maria Anita. De l'Ateneu, al Monturiol, altra vegada. El 1935, decidit a entrar en el Magisteri Nacional, vaig servir interinïtats a Pont de Molins i a Port de la Selva. El 1936 foren convocats uns cursets d'ingrés. Traqueren cinc mil places a concurs i érem vint mil mestres esperant feina. Els Mestres de tot el país protestàrem i es varen suspendre els cursets. Amb un altre fórem fermes activistes de la vaga: en Sidó Pascual.

A l'estiu del 1936 l'Ajuntament de Figueres m'encarregà de l'organització del primer Centre escolar de la Generalitat Republicana a Figueres i l'any 1937 s'entregà oficialment l'Escola amb quinze seccions en ple funcionament. Tenia al meu càrrec la direcció del Centre interinament; per ésser —director efectiu em mancava un curs de Llengua Catalana que en aquells moments estava realitzant. Vaig regir el grup escolar Ferrer i Guàrdia fins al juny del 1938 quan s'incorporà la meva lleva a l'exèrcit... En plena guerra vaig continuar dedicant unes hores diàries a l'ensenyament. Era Milicià de la Cultura i donava classe als analfabets i als qui, sense ésser-ho, volien aprofitar l'oportunitat que se'ls

brindava. Any 1939. A l'atur, sense indemnització, —decretà el Generalíssim— tots els Mestres de la Generalitat; a mi, particularment, inhabilitació total per a exercir l'ensenyament "por enseñar contra el amor a España". Altra vegada a l'escola particular, altra vegada al Monturiol que estava totalment desorganitzat i després, l'any 1940, al Cultural Cervantes, també de Figueres fins al 1950. Bo i inhabilitat i gràcies a l'empenta que em donà una autoritat acadèmica vaig fer-me càrrec de l'Acadèmia Mercantil on m'ha trobat la Tercera Edat. Sóc casat desde l'any 1937.

L'Esc.— Quan i per què va marxar de L'Escala?

P.B.— En haver acabat la carrera va presentar-se el problema de trobar una ocupació i guanyar algun dineret. Vaig anar a un Col·legi particular per tal de donar temps a que es convoquessin oposicions per a ingressar al Magisteri Oficial. No hi havia feina a l'Escala, i a Figueres, sí.

L'Esc.— Quina feina teníeu?

Fer de Mestre sempre ha estat la meva feina. He de reconèixer, però que no he fet gaire allò que estrictament és l'ensenyament Primari. De bon començament a Figueres em destinaren a una classe de nois de més de tretze anys que estudiaven Teneduria de Llibres i solien sortir capacitats per anar a una oficina, per entrar a formar part del personal de Banca. Ara en diem administratiu. Quedi clar que tots ells repassaven a fons tot allò que portaven après de l'ensenyament primari.

L'Esc.— Activitats en les que heu participat a part de la vostra professió.

P.B.— Decidit a trobar allò que ara en diuen un hobby, una mena de sedant després de la meva activitat diària, vaig decidir-me per una tasca cultural ben diferent, però a la de la meva professió. Aprofitant, doncs, el fet de la creació d'un grup encarregat de portar a terme unes tasques culturals en el Casino Menestral de Figueres, acompanyat d'una colla de joves actius i decidits que em donaren la responsabilitat de moderar la seva empenta i el seu entusiasme, l'any 1954 creàrem l'Agrupació de Cultura del Casino Menestral. Al principi, i sem-